

FAN EIGEN HIEM . . .

Beste lezers,

Eén van de doelen van onze vereniging is mensen in kennis laten komen met de lokale historie. Tijdens de laatste bijeenkomst in Minnertsga is dat weer gelukt. Bijna honderd belangstellenden zaten in de zaal die naar de lezing over het Klooster Anjum (bij Berlikum) waren gekomen. Arend Douma en Barnhard Wewerinke wisten op een ludieke wijze te vertellen over de geschiedenis van het klooster. De heren gingen gekleed in een monnikenpij en dat bracht een zekere sfeer van het kloosterleven terug. Hoewel we er als bestuur bewust van zijn dat niet elk onderwerp de interesse heeft bij de mensen, doen we er alles aan om onderwerpen te kiezen die een groot publiek 'raken'. Want wat is er mooier dan een zaal vol mensen die belangstelling hebben voor de lokale historie. Bovendien komt de vereniging via de deze lezingen en publiciteit in de media in het nieuws. De oudheidkundige vereniging moet een begrip worden in de wijde omgeving. Met meer leden kunnen we mogelijk op termijn een nog volwaardiger nieuwsbrief of een andere vorm van een periodiek uitgeven. We gaan met heel veel ideeën en enthousiasme het nieuwe jaar in. Voor de lezing van januari hebben we Klaas Regts uitgenodigd; een specialist op het gebied van oude tegels en aardewerk.

Catrinus Nouta heeft een artikel geschreven over zijn interesse voor zijn 'foarteam'. Catrinus, bedankt, Je zal zeker een reactie krijgen van de lezers. Als er leden zijn die ook een artikeltje willen schrijven; schroom niet. Het mag over alles gaan; herinneringen uit de lagere school-periode, over een favoriete voorouder, beroep, winkel uit het dorp of wat dan ook. Als het maar in een historisch perspectief staat.

Het bestuur wenst u fijne kerstdagen en een goede jaarwisseling. We hopen elkaar weer te treffen in 2007.

'DIKKE' NIEUWSBRIEF

Eigenlijk wilde de redactie de nieuwsbrief nog 'dikker' maken, maar helaas brengt dat nogal wat extra portokosten met zich mee. Gelet op het budget hebben we besloten om het bij deze 4 pagina's te houden. Wij hopen op uw begrip hiervoor.

Vrijdag 12 januari 2007

Lezing: Oude tingeglazuurde muurtegels en aardewerk

Door: Klaas Regts uit Franeker

Deze man is een echte specialist op dit gebied en hij weet veel te vertellen over zijn passie. Met behulp van dia's zal hij het hebben over Hollandse en Friese 'glybakkerijen' en de productie van tegels en aardewerk uit de periode 1560 – 1920. Ter beoordeling kunt u uw eigen favoriete tegels of aardewerk meenemen. Na de pauze zal hij die dan bespreken.

Plaats: Oosterbierum, dorps huis It Mienskar, Buorren 27

Aanvang: 20.00 uur

Neem uw eigen oude tegels of aardewerk mee!

LEDENNIEUWS

Nieuwe leden:

- G.A. Reitsma, De Finne 39, 9074 KS MINNERTSGA
- P. Sollman, Notarisappel 2, 9076 LB ST. ANNAPAROCHIE
- T. van der Ploeg-van der Laan, De Rombade 15, 8811 HT RIED
- H.P. Roorda, Nieuweweg 30, 8811 HJ RIED

Adreswijziging:

- C. Nouta, Nieuwstraatje 4, 8911 KW LEEUWARDEN

Beëindiging lidmaatschap:

- P.D. Drooge, HARLINGEN

STAMBOOMONDERZOEK EN BARRADEEL

Door Catrinus Nouta, Leeuwarden

Sinds eind 2005 ben ik bezig met stamboomonderzoek. Het doel is om, zover mogelijk terug in de tijd, al mijn voorouders in kaart te brengen. In mijn geval probeer ik een zogeheten kwartierstaat op te zetten. Daarbij wil ik zo goed mogelijk hun levensomstandigheden in beeld brengen.

De oude gemeente Barradeel speelt een rol in mijn onderzoek omdat voorouders van mij daar kwamen wonen of al woonden. Het gaat dan om de dorpen Oosterbierum en Tzummarum. Enkele daarvan wil ik er graag uitlichten.

Reinder voor woning in Oosterbierum

Een aantal van mijn voorouders, Gerlof Bleeker en Jeltsje Wassenaar, hun dochter Sytske en man Riemer Reitsma en hun dochter Neeltje en man Catrinus Nouta (mijn grootouders), hebben in een klein buurtschapje, 'pôle', vlakbij het oude station van Tzummarum gewoond. Het buurtschapje oemde men de 'Fleismerk' en soms ook 'Fleispôle'. Het bestond o.a. uit een rijtje huizen in het verlengde van de Hearewei en een rijtje daar haaks op.

'Fleismerk' omstreeks 1968

In de loop van de tijd zijn veel huisjes afgebroken. Enkele staan er nog en één daarvan is het huis waar mijn grootouders Catrinus en Neeltje met hun vier kinderen tot ongeveer 1950 gewoond hebben. Midden jaren '20 van de vorige eeuw kwam een voorouder van mij, uit een 'andere tak', samen met zijn vrouw en vijf kinderen wonen in Oosterbierum. Ze waren afkomstig uit Parrega. Waarschijnlijk hebben ze de verhuizing grotendeels per boot uitgevoerd; vrachtauto's waren er toen nog nauwelijks. Het ging om Reinder Nouta, zijn vrouw Aukje de Boer en hun vier zoons en een dochter. Een van de zoons was Catrinus, mijn grootvader. Reinder was in Parrega schoenmaker en -hersteller en in Oosterbierum opende hij ook een schoenenwinkel met werkplaats. De eerste jaren gingen voorspoedig, de boeren in de buurt van Oosterbierum waren vaak groter en rijker dan in de buurt van Parrega. Door de crisis eind jaren '20 van de vorige eeuw veranderde dit echter. Later werd het ook makkelijker voor mensen om te reizen en in de stad werden dan ook steeds vaker goedkopere fabrieksmatig geproduceerde schoenen gekocht dan de ambachtelijk gemaakte schoenen van Reinder. Ook nadat de schoenmakerij gesloten was ging Reinder tot op hoge leeftijd op kleine schaal door met schoenreparatie. Ook is hij jarenlang bode geweest in Oosterbierum. Graag kom ik in contact met lezers die mij meer kunnen vertellen over Reinder en zijn gezin of foto's hebben.

Behalve informatie die direct betrekking heeft op de persoon, is kennis over diens woonomgeving en de gebeurtenissen daar in het verleden interessant omdat dit het decor genoemd zou kunnen worden waarin hij of zij leefde. Door persoon en omgeving in samenhang te beschrijven krijg je een beter beeld van iemand. Daarbij komt dat in vroegere tijden de leefomgeving een veel bepalender rol in het leven van mensen speelde dan nu. Kennis van de geschiedenis van het noorden van Barradeel is dan ook interessant voor mij, vandaar dat ik lid werd van de Oudheidkundige vereniging. Met het doorspitten van de lokale geschiedenis ben ik pas mee begonnen, er staan nog veel vragen open. Wellicht dat we elkaar in de

toekomst nog eens tegenkomen bij een activiteit van de vereniging!

Zijn er mensen die meer foto's van de 'Fleismerk' hebben, of mij kunnen vertellen hoe dit buurtschapje aan de naam gekomen is? Ook kom ik graag in contact met mensen die me meer kunnen vertellen over mijn voorouders die daar gewoond hebben.

UIT HET TESTAMENT VAN EPO LIAUCKEMA

Naar aanleiding van de lezing over het Klooster Anjum stuurde mevrouw Westra-Westra uit Franeker een artikel naar de radactie over de inhoud van het testament van Epo Liauckema van Sexbierum anno 16 april 1535.

In de naam des Heren. Amen.

Aan al degenen die dit moeten weten, zij openbaar dat in het jaar 1535 op de 16de april op zijn eigen huis ie Liauckema in Sexbierum, in aanwezigheid van de pastoren van Sexbierum en Oosterbierum en de vicaris en prebendaris van Sexbierum, die er als getuigen bijgehaald waren, de bedachtzame Epo Liauckema het volgende verklaarde uit eigen vrije wil en met voorbedachte rade en met rijp beraad, kloek en bij zijn verstand hoewel ziek van lichaam. Hij bedacht de breekbaarheid van de mens; en dat alle schepsels die leven eens zullen moeten sterven en de schuld van onze vader Adam - dat is de dood - moeten betalen. Omdat er niets zekerder is dan de dood, maar niets onzekerder dan het uur van de dood, is het volgens Goddelijke vermaning nodig dat de mens ten alle tijden waakzaam en niet slapend is, en als een verstandig rentmeester door de Heer van het huis wordt aangetroffen. Om te voorkomen dat er tussen zijn erfgenamen twist, nijd of onenigheid rijst, heeft Epo Liauckema, God biddende om genade, ter ere van God en van de gebenedijde maagd Maria, zijn testament of laatste wil gemaakt, om de toorn Gods te matigen en barmhartigheid van Hem te verkrijgen.

- Ten eerste draagt Epo Liauckema zijn ziel aan God almachtig op, en aan Maria Zijn gebenedijde moeder en aan al Gods heiligen, en zijn lichaam aan de aarde om te rusten in Sexbierumer kerk in zijn vaders graf bij St. Sixtus. Hij geeft (geld) aan St. Sixtus, zijn patroon, en een eervolle hoeveelheid waskaarsen aan het Heilig Sacrament - God Almachtig -en aan (de altaren en beelden van) Maria de moeder van God en (van) al Gods heiligen in Sexbierumer kerk (de apostel Andreas, St. Catharina, Barbara, en Anna, de heilige bisschop van Utrecht Si. Fredericus, en de aartsengel Michael);
- Hij geeft (geld) aan de vijf Sexbierumer priesters; en verder wil hij dat op het altaar van St. Catharina donderdags voor eeuwig een mis voor zijn zieleheil wordt gezongen, waarvoor hij jaarlijks 6 gulden uit Saexla-sate te Sexbierum geeft.

Verder doet hij schenkingen aan de minderbroeders te Bolsward, de kloosters Lidlum en Anjum en de kerken van Oosterbierum, Tzummamm en Harlingen;

- Verder schenkt hij "de arme lieden zoveel als eervol is";

- Verschillende vrienden en aanverwanten geeft hij kledingstukken en geld;

- De kinderen van zijn bastaardzuster laat hij 4 pondematen onder Wynaldum na. Aan Sicko, de zoon van Luts, geeft hij erfelijk in eigendom 4 pondematen in Foppema-goed, en daarnaast het gebruiksrecht van de saté Voorrijp waar Sicko op woont, zolang als hij leeft (dus niet erfelijk). Hiermee moet hij tevreden wezen, want Epo erkent hem niet als wettige zoon. Sicko en latere gebruikers van de saté moeten voor eeuwig de zwanen op de Wynalduma Fied hoeden;
- Hylck (Herema), Epo's vrouw, krijgt de roerende goederen, kleden, bedden, goud en zilver, behalve de zilveren drinkhooms die voor eeuwig op' Liauckemahuis moeten blijven. Verder krijgt ze de eigendom in land van Jongema-sate in Pietersbierum. Erfgenamen worden Epo's achterneef Schelte en diens broers en zusters; Epo's achterneef Schelte Liauckema erft apart vooruit Liauckema-huis, hornleger, hof, de molen, de sate buiten de Oudedijk. de zwanejacht op Wynalduma Ried en de sates Tietza en Voorrijp (waar bastaard Sicke woont) in Wynaldum, Het afgesproken huwelijk van Schelte met Anna Herema of één van Gerold Herema's andere dochters moet dan wel doorgaan. Daarna moet dit complex goederen voor eeuwig vererven op het oudste bemsbern. Het goed mag nooit buiten de familie raken. Bij "wanverstand" van het oudste kind moeten de abt van Lidlum en de pastoors van Ooster- en Pietersbierum een ander kind als erfgenaam aanwijzen.

Bron: publicatie Fryske Akademy

HERINNERINGEN VAN JAN HEERINGA, MINNERTSGA

Jan Heeringa heeft in 1979, op hoge leeftijd, dit artikel geschreven in de dorpskrant van Minnertsga. Het past wel aardig bij de ongewone weersomstandigheden van dit jaar.

'Wij verplaatsen ons naar het jaar 1911. Droogte in heel West-Europa, maar een prachtige zonnige zomer. Door de abnormale droogte waren de greiden kaal en de sloten droog, dus te weinig eten en drinken voor het vee. Onder die omstandigheden werd het vijftienvijftigjarig bestaan gevierd van de eerste Coöp. Zuivelfabriek te Warga. Daar kwam nog bij dat er alom Mond en Klauwzeer heersten. De veldvruchten leverden niet overdadig, maar de prijzen waren buitengewoon hoog zo waren alle aardappelsoorten duur en vooral de bekende Berlwortelen en koolrapen. Van de laatstgenoemde producten was veel

export naar Duitsland en zelfs Oostenrijk. Er werden in die dagen door de gardeniers veel wortelen verbouwd en er werd bij de grotere boeren veel aan deel-bouw gedaan. In 't laatst van augustus was de prijs van wortelen al f 2.50 per baal van 50 kg en later duurder. Dat klinkt tegenwoordig niet hoog, maar men moet bij de beoordeling daarvan rekening houden met de omstandigheden in die tijden. De gewone uurlonen lagen die tijden tussen 12 en 15 cent. In het oogstseizoen kon men met accoordloon wel hoger komen. Sociale zekerheden, zoals ongevallen en ziekteverzekeringen bestonden nog niet in de landbouw. Vele woningkjes deden een wekelijkse huur van om en bij de gulden. Voor f 1,500 kon men een aardige woning laten bouwen op grond gekocht voor de toen gebruikelijke prijs van één gulden per vierkante meter.

1912 gaf een prachtig voorjaar en voorzomer met veelbelovende zware gewassen. Maar half juli vangt een regenperiode aan, hetgeen duurde tot de eerste week in september, graanvruchten en erwten waren in de meeste gevallen waardeloos geworden en er waren vele zieke aardappelen vooral van de in die tijd geliefde consumptie aardappel, Munsterse genaamd, bleef niets over en waren het rooien niet waard. En de prijzen van de akkerbouwproducten waren laag. Aardappelen in de herfst een paar kwartjes per korf en het volgend voorjaar twee dubbeltjes. De prachtige Berl-wortelen kostten in de herfst 3 balen van 50 kg voor een gulden, het volgend voorjaar 5 balen voor één gulden. Wat een verschil bij 't vorig jaar.

1921 een droog jaar, langduriger nog dan 1911, met goede opbrengsten aan veldvruchten, hoge prijzen en krapte aan water voor mens en dier. Was hier toen nog geen waterleiding zodat er veel gebruik gemaakt werd van de waterbak van de Ned. Herv. Kerk. Voor gewas, was men aangewezen op z.g. dobben. De grondwaterstand was ontzettend laag. Pompen gaven geen water, het boezemwater was zout doordat men zeewater liet binnen stromen door de sluizen, zo stierven er koeien aan chloorvergiftiging. De Minnertsgastervaart was een stroompje van enkele meters breed zodat niet eens de beurtschippers het dorp konden bereiken. Voor 1 december zette een vorst periode in. Het ijs was zacht en had een gedaante als zee-ijs. Het zou pas beter worden tussen kerstmis en nieuwjaar. Met al dat ongerief, vooral voor de gardeniers was het een jaar met geweldige inkomsten.

Daarna kwam 1922. Een gunstig jaar, wat de opbrengsten betrof. De prijzen van het voornaamste product, aardappelen zetten in de zomer hoog in. Zo werd goed gekeurd plantgoed dat in die tijd meestal gekocht werd voor het zaiden van het land in 't voor verkocht voor wel f 5.— per korf van 35 kg. Maar overal in West-Europa scheen een grote aardappeloogst te zijn, zodat

de plantaardappelen in plaats van f 5.— in de herfst maar, f 1.— konden opbrengen. Daar kwam in die dagen de naorlogs recessie nog bij. Tarwe, waarvan de prijs in juli nog f 44.— per 100 kg. bedroeg, kostte in november, beneden de f 10.—. Vele jonge boeren met een hoge inventaris moesten het opgeven, want naast grote bedrijfsverliezen was de waarde van vee plotseling tot 1/5 gedaald. En die daling had niet alleen plaats in landbouwproducten. De prijzen van alle producten zakten in elkaar, hetgeen veel faillissementen veroorzaakte en ook de banken kwamen in moeilijkheden. Gronden huurprijzen gingen in korte tijd wel 50% omlaag. En wat hebben we in de jaren 1976 en 1977 beleefd wat betreft de prijs schommelingen. Het Franse spreekwoord *l'histoire se répète* (de geschiedenis herhaalt zich) gaat nog steeds op. Laten we voor de landbouw maar hopen dat; het late voorjaar van 1979 wat betere resultaten heeft opgeleverd dan over voorgaande jaren'.

GEZONDHEID IN DE WINTER (JAREN '50 VORIGE EEUW)

Slecht geventileerde en vochtige woningen, onwetendheid over vitamines en goede voeding waren reden dat het vroeger, vooral in de winter, niet goed ging met de gezondheid. En natuurlijk ook het roken deed je niet goed. Iedereen rookte mee in de kamer. Baby's, kinderen, ouders, pake's en beppe's, allemaal gehuld in hetzelfde blauwe rookgordijn. Een wekker was niet nodig, je hoorde wel als de heer des huizes scheurend en blaffend opstond. Om de keelpijn, en het hoesten te bestijden waren er vele middeltjes in de handel. Maar om je preventief te wapenen tegen het onheil, kreeg je iedere avond voor het slapengaan een lepel van die 'heerlijke' levertraan en dan zonder tanden te poetsen naar bed.

Omstreeks 1900 was dit product onder andere verkrijgbaar bij de volgende 'zaken' Barradeel: Minnertsga bij L. Heukels, Oosterbierum bij M. Sietsma, Sexbierum bij wed. C.C. Knoll en in Wijnaldum bij IJ. de Boer.

Maar naast levertraan waren er ook andere middeltjes die gebruikt werden en afdoende moesten zijn bij verkoudheid. Bijvoorbeeld Gomballen die een 'veelzijdige werking' hadden bij mond- en keelaandoeningen. Dampo had hoestbonbons in de handel, maar ook een zelf die je moeder voor de nachtrust op je borst smeerde. De tranen sprongen je dan meteen in de ogen van dat sterke spul en je snakte naar adem.

De dag begon vroeg, door de week, en zaterdag was ook door de week. Douchen? Een wastafel op de ouderlijke slaapkamer was voor velen al een ongekende luxe. Vaak speelde het ochtendritueel van de familie zich af aan de gootsteen in de keuken. Gelukkig waren die gezinnen die daar een Valliant geisertje boven hadden hangen. Koud water was de norm. Alleen als eens per week een teil werd aangeschoven om de kinderen te baden, ging daar wel een scheut warm water bij uit de ketel van de kachel. Van privacy was niet veel sprake. In nieuwbouwwoningen hadden ze al wel een apart kamertje met een granieten douchebak (lavet), ook al ontbrak de douche zelf in veel gevallen nog wel. Vader septe zijn gezicht in met de scheerkwast, moeder nam de Lux toiletzeep ter hand. Of al je klasgenootjes zich elke ochtend wasten was zeer de vraag, als je op de lucht afging. Ook andere tekenen leken soms op een wat gebrekkige persoonlijke hygiëne te wijzen. Bijvoorbeeld als een klasgenootje - die met die groene tanden - met gymles na zijn klompen ook zijn sokken uittrok en je eigenlijk geen enkel verschil zag.

AANTEKENING RAADSVERGADERING

In de heden (16 oktober 1900 Red.) gehouden vergadering van den Raad dezer gemeente is voor kennisgeving aangenomen een schrijven van den heer A. D. Sijbesma te Wijnaldum, dat hij niet aanneemt zijne benoeming tot lid der pl. commissie van toezicht op het lager onderwijs.

Ten fine van preadvies werd gerenoveerd aan Burg. en Weth. een adres van 81 kiezers te Almenum, om aldaar een stemlokaal aan te wijzen, alsmede een adres van eenige ingezetenen van Barradeel om een meer breedvoerig Raadsverslag in het betrokken dagblad. Tot lid der pl. commissie van toezicht op het onderwijs werd benoemd de heer S. Janzen te Sexbierum. Herbenoemd werd tot lid van het burgerlijk armbestuur de heer W. Lijklemate, Oosterbierum. Besloten werd tot onbewoonbaarverklaring van een bouwvallig huisje te Tzummarum. Als boven tot wijziging der gemeente begroting 1900. Vastgesteld liet 3e kwartaalskohier van schoolgeldheffing ten bedrage van f346. De geloofsbrieven van de laatst benoemde leden van den Raad, de heeren J. Nammensma en B. Wiersma, werden onderzocht, accoord bevonden en tot toelating van gemelde heeren besloten.

Aan den heer A. Algra te Minnertsga werd, op diens verzoek, met ingang van 1 januari a.s. eervol ontslag verleend uit diens betrekking als hoofd der openb. lagere school aldaar. De jaarwedde van diens opvolger werd vastgesteld op f 800 met vrije woning en tuin. Opnieuw werd vastgesteld eene instructie voor de heeren doctoren, belast met de armen-practijk, in welke instructie tevens zijn aangewezen de verschillende afdelingen. In de 1e afdeling, omvattende de dorpen Minnertsga, Firdgum en Tzummarum, werd benoemd de heer J. Piebenga, arts te Tzummarum, op eene jaarwedde van f 1100. In de 2e afdeling, waartoe behooren de dorpen Sexbierum, Oosterbierum en Klooster Lidlum, de heer A. Anema, arts te Sexbierum, op eene jaarwedde van f830. In de 3e afdeling, waartoe behooren de dorpen Pietersbierum, Wijnsaldum en Almenum, de heer P. A. Lammerts van Bueren, arts te Pietersbierum, op eene jaarwedde van f 620.

Voorloopig werd vastgesteld de armvoogdij-begroting, dienst 1901. De subsidie aan 't burgerlijk armbestuur werd toegestaan tot een bedrag van f11,520. Deze subsidie bedraagt over het loopende jaar f16,795.

Naar aanleiding van een adres van den Ned. Politiebond werd besloten de jaarwedden van de gemeenteveldwachters te Minnertsga, Tzummarum en Almenum, thans bedragende f450, te verhoogen met f50 en alzoo nader vast te stellen op f500, benevens uniforme bovenkleeding en schoeisel.

Tot regeling van een pensioen voor gemeente-ambtenaren werd eene commissie benoemd, bestaande uit het college van Burg. en Weth. benevens de heeren Bruining en Anema. Vastgesteld werd de gemeente-begroting, dienst 1901.

Op deze begroting is uitgetrokken voor hoofdelijken omslag f20,100 tegenover f24,170 in 't loopende jaar. Bij de opening der algemeene beraadslaging vroeg de heer Schuiling het woord, die, alvorens overgaande tot algemeene beschouwing een woord van dank uitsprak aan den secretaris dezer gemeente voor de zeer uitvoerige en practische bewerking der memorie van toelichting bij die begroting, waardoor het mogelijk was een goed en gemakkelijk overzicht te verkrijgen van alle daarin voorkomende artikelen.

De voorzitter deed na de algemeene beschouwingen opmerken, dat hij met genoegen kennis heeft genomen van het oordeel van den heer Schuiling over de juiste bewerking der memorie van toelichting, wat voor een groot deel het werk is van den nieuwen secretaris, aan wien daarvoor een woord van lof toekomt. Het overzicht der begroting is daardoor zeer gemakkelijk, want elke post is breedvoerig toegelicht.

Bron: Leeuwarder Courant 18 oktober 1900

2 januari 1889

Tzummarum: In het dorp Tzummarum hadden armvoogden reeds voor fl. 2000 vlasschoven aangekocht, om die door de behoeftige inwoners te laten bearbeiten. De aanvragen om werk waren echter zóó groot dat armvoogden den gemeenteraad verzochten, tot meerderen aankoop te worden gemagtigd. De raad heeft daarop besloten, in 't algemeen magtiging te geven om, als de toegestane sommen zijn besteed, voor het door den verkoop van het vlas te verkrijgen geld op nieuw onbewerkt vlas ter verwerking aan te kopen.

20 februari 1891

Sexbierum: Gister morgen ontstond brand in een braakhok. De oorzaak wordt gezocht in een petroleumlantaarn, die bij het verlaten van het hok uitgeblazen, vlam heeft gevat. Het hok werd grotendeels vernield. P.m 175 vlasschoven, eenig schoonvlas, onderscheidende werkgereedschappen en eenige kippen werden een prooi der vlammen.

18 oktober 1894

Tzummarum: De Ondergeteekende betuigt hierdoor haren oprechten dank aan den Heer J.P. Nord Thomson, die haar niet alleen in staat gesteld heeft een geurig kopje Thomson's Thee te drinken, doch haar tevens f 25,00 toezond, als gewonnen bij de wekelijksche verloting van woensdag 17 oktober jl. Voorwaar, een geurig en voordeelig kopje Thee! Tzummarum, 18 oktober 1894, J. Prosjé- Van der Zee.

16 september 1893

Sexbierum: Tot mijne bittere smart ontsiep heden middag, na eene slapende ziekte, in de vaste hoop des eeuwigen levens, mijne innig geliefde Dochter Wilhelmina, op den leeftijd van pas 22 jaren. Zeer zwaar valt mij en mijne

GEGEVENS VERENIGING

Secretariaat:
Gerrit Bouma, Reiddomp 17, 9101 HJ
DOKKUM tel. 06-46172026

Archiefzaken:
Wietse Leistra, tel. 0518-481630

Rabobank: 32.55.38.271 (Minnertsga)
KvK Frl. : 4000368

Website : www.oudbarradeel.nl
Email : gghbouma@hetnet.nl

kinderen dit verlies, doch wij wenschen Gode te zwijgen. Wed. C.C. Knoll, geb. G. de Boer.

...EN EEN GELUKKIG NIEUWJAAR!

Elk jaar in december moet de TPG (tegenwoordig TNT) duizenden hulpkrachten inschakelen om alle eindejaarspost op tijd te bezorgen. Maar sinds wanneer sturen we elkaar eigenlijk dat jaarlijkse kerstkaartje?

Alleen vorsten en hoge geestelijken stuurden elkaar in de vijftiende eeuw nieuwjaarsbrieven. Daarin beschreven ze wat er het jaar daarvoor allemaal was gebeurd en wensten ze de ander een voorspoedig nieuwjaar. Gewone mensen schreven geen brieven. Dat is niet gek, want bijna niemand kon lezen en schrijven. Kerstkaarten bestonden in deze tijd nog niet. Later, in de zestiende en zeventiende eeuw stuurden ook rijke burgers hun vrienden en familie nieuwjaarsbrieven. Bij die brief deden ze dan vaak een prentje met een korte spreuk. Bijvoorbeeld van het kindje Jezus dat het nieuwe jaar aankondigde.

De gewoonte om nieuwjaarsbrieven te schrijven, breidde zich in de achttiende en negentiende eeuw verder uit. Als de geadresseerde in de buurt woonde, bezorgde je de brief op 1 januari zelf. Mensen besteedden steeds meer aandacht aan de brief. Van een simpel stuk papier ontwikkelde hij zich langzaam tot een rijk versierd kunstwerkje. De nieuwjaarsbrief hoorde in de negentiende eeuw bij de dingen die lieten zien dat je net en beschaafd was. De gewoonte kerstwensen te versturen, is in Nederland na de Tweede Wereldoorlog ontstaan. Pas sinds ongeveer 1950 wensden we elkaar naast een gelukkig nieuwjaar ook een prettige, fijne of zalige kerst. Tegenwoordig zenden steeds meer mensen hun beste wensen via het internet. Toch sturen Nederlanders elkaar ieder jaar nog zo'n tweehonderd miljoen kerst- en nieuwjaarskaarten met de gewone post. Daarmee horen ze wereldwijd bij de top vijf.

